

Stap 1: Informeer je over wat er al gebeurt in je buurt

Start je onderzoek op de websites <http://groenblauw.brussels> en <https://goodfood.brussels/nl> om te bekijken welke initiatieven er in je buurt lopen.

Wie weet, kun je met je organisatie, je school of je vereniging aansluiten bij een project in de buurt of vind je partners om samen een project te ontwikkelen.

Stap 2: Verken de locatie op de kaart

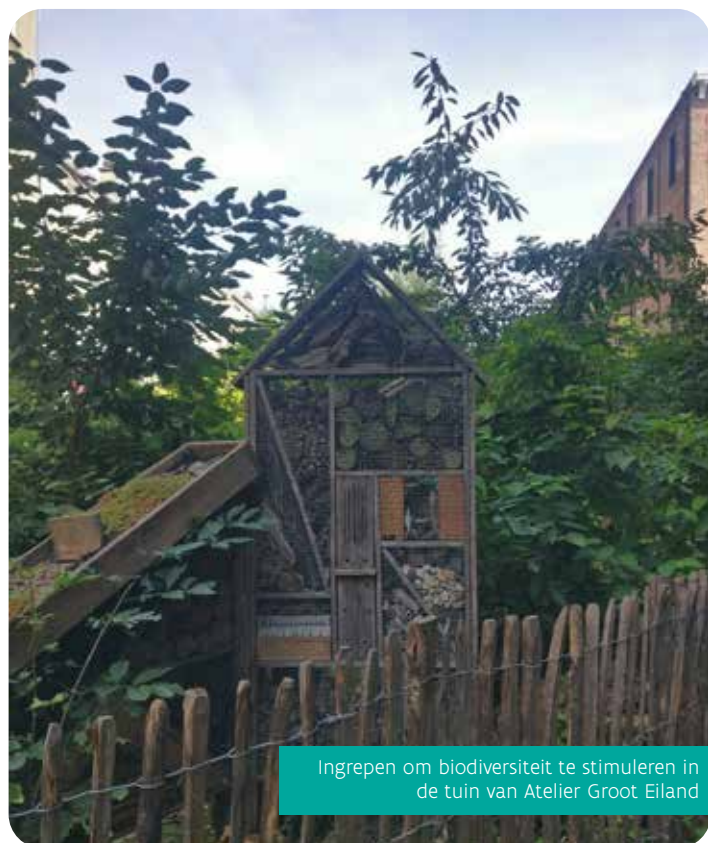
Voor een eerste zoekactie kun je Google maps raadplegen. Wil je meer gegevens? Dan is het Geoportaal van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wel handig. Daar vind je alle mogelijke informatie over vervuiling. Je kunt ook kaarten raadplegen waarop je kunt meten: <https://geobru.irisnet.be>

Wat zoek je op?

- De exacte afmetingen van de locatie die je op het oog hebt
- De beschikbare informatie over vervuiling
- Een luchtfoto om te printen
- Een leeg plan waarop je kunt schetsen
- Het kadastrummer van het perceel

Stap 3: Verzamel materiaal voor een plaatsbezoek

- Plannen en luchtfoto's
- Blocnote
- Rol- of plooiometer
- Fototoestel

Ingrepen om biodiversiteit te stimuleren in de tuin van Atelier Groot Eiland

Stap 4: Bezoek de wijk of het terrein

Misschien ken je de buurt al heel goed, maar plan zeker een wandeling in met je bril van Groenblauw bxl op. In de fiches 'eetbaar groen' verwijzen we altijd naar deze elementen.

Kijk naar de natuurelementen

Uit de oriëntatie kun je afleiden welke planten het goed gaan doen op welke plaats op het terrein.

Zonuren

Je kunt zonuren het best tellen in het begin van de lente of van de herfst. Dan duurt de dag precies 12 uur.

6 tot 8 uur zon	Volle zon
4 tot 5 uur zon	Halfschaduw
1 tot 3 uur zon	Schaduw
Geen zon	Diepe Schaduw

Wind

Ook de wind kan een grote invloed hebben op de groei van planten. Bij ons brengt de wind uit verschillende richtingen verschillende warme of koude luchtstromen met zich mee. Noordenwind is vaak veel kouder dan zuidenwind. Hoewel je weinig aan de windrichtingen kunt doen, toch kun je door slim te plannen koude wind uit je systeem houden. In België is de overheersende windrichting zuidwest. (<https://www.frankdeboosere.be/vragen/vraag115.php>).

Water

De windrichting, de beplanting en de omliggende gebouwen hebben een impact op de hoeveelheid neerslag die op bepaalde delen van het perceel beschikbaar is. Daarover vind je meer informatie in de fiches over water.

De compostplek in de buurttuin van Habitat & Rénovation aan de Papenvest in Brussel Stad werd opgestart met hulp van Worms asbl. Ze hebben al vele jaren ervaring met buurtcomposteren in Brussel. Meer info? <https://www.wormsasbl.org/nl/>

In de fiches over eetbaar groen vind je of je voor bepaalde planten zon, halfschaduw of schaduw nodig hebt en welke oriëntatie ze het liefst hebben.

Let op de ondergrond

Op de meeste plaatsen in de stad zijn er geen gezonde bodems meer. Soms heb je zelfs te maken met een vervuilde bodem.

Vervuilde bodem (<https://leefmilieu.brussels/themas/bodem/bodemverontreiniging/de-inventaris-van-de-bodestoestand/wat-de-kaart-van-de>)

Voor een vervuilde bodem moet je de richtlijnen volgen van Leefmilieu Brussel en is het misschien niet mogelijk om te telen in volle grond. Er is dan nog altijd de mogelijkheid om te telen in verhoogde bakken.

Verharding

Bekijk of je de verharding kunt weghalen. Hou er rekening mee dat de grond onder de verharding nog niet klaar is om te telen. Voer eerst grond en compost aan en neem tijd om bodemleven aan te trekken.

Soms krijg je geen toestemming of zijn er andere redenen waarom je geen verharding kunt weghalen. Dan kun je nog altijd telen in bakken.

Volle grond

Heb je een perceel met echte, niet vervuilde grond gevonden? Dan heb je geluk 😊 Je kunt nakijken of zand, leem of klei in de bodem zit. Op veel plaatsen vind je zand omdat het niet meer de oorspronkelijke bodem is.

Om weer leven te krijgen in een bodem waar lang niet geteeld is, voer je het best compost aan en gebruik je mulchtechnieken.

Stuur in alle gevallen een bodemstaal naar de bodemkundige dienst: <https://www.bdb.be>. Zij meten of de groenten die je kweekt geschikt zijn voor consumptie.

Hou rekening met water

Hoe gezonder je bodem al is, hoe beter hij kan werken als spons en hoe minder water je moet geven.

In de fiches over water vind je daar meer over. Ook op de website van Leefmilieu Brussel vind je heel wat informatie: <https://leefmilieu.brussels/themas/water>

Kijk naar fauna en flora

Door te kijken welke planten en dieren er al zijn, kun je een inschatting maken van de kwaliteit van de grond.

In de stad zijn sommige locaties geteisterd door duiven, ratten of andere plaagdieren. Ook daar hou je het best rekening mee.

Wil je daar meer over weten? Alle boeken in de bronvermelding besteden er aandacht aan. Velt vzw heeft zelfs een 'plaagdierboek': <https://winkel.velt.nu/product/plaagdierboek>

Stap 5: Evalueer de locatie

Ligging

De ligging van het perceel is belangrijk voor de bereikbaarheid, de gevoeligheid voor vandalisme, de luchtvervuiling.

De fiches 'stad' en 'eetbaar groen' verwijzen daarnaar en geven een indicatie van wat kan en wat je beter niet doet op bepaalde percelen.

Grootte van de site

Op een perceel van 1 m² ontplooi je niet dezelfde activiteit als op 2 ha.

In de fiches over eetbaar groen vind je altijd een minimumoppervlakte.

Lokale boeren verdelen hun groenten op PAKT in Antwerpen. Je vindt op PAKT ook een buurtgroen: kruiden, klimfruit, fruitbomen in bak... en een grote dakmoestuin. Meer info? <https://www.pakt-antwerpen.be>

Wateropvang in de tuin van Atelier Groot Eiland

Eigenaar

Probeer te achterhalen wie de eigenaar is. Dat kan het gemakkelijkst door het te vragen aan burens of buurtorganisaties. Ook bij de gemeente kunnen ze soms helpen. Een andere optie is het perceel opzoeken in het kadaster. Bij het kadaster moet je je aanvraag altijd motiveren.

Infrastructuur

Zijn er mogelijkheden om infrastructuur op te stellen voor essentiële functies?

- Materiaalopslag
- Wateropvang

Of voor extra functies?

- Een compostplek
- Een buitenkeukentje
- Een lokaal om samen te komen met de buurtgroep

Stap 6: Evalueer de logistieke mogelijkheden en beperkingen

- Toegankelijkheid voor personen (zoals personen met een beperking of minder mobiele ouderen)
- Mogelijkheid om grondstoffen aan te voeren (zoals teelaarde of hakselhout)

Stap 7: Breng de gebruikers in kaart

– Wie?

Een school heeft andere noden dan een zorginstelling. Ook individuele buurtbewoners kunnen hun eigen verwachtingen hebben van een tuin. Investeer genoeg tijd in de voorbereiding waarin je alle wensen en mogelijkheden in kaart brengt. Het zal de duurzaamheid van het project verhogen.

We hopen dat de 50 fiches op de website helpen om tot een ambitieus en gedragen ontwerp te komen.

Wanneer?

Breng in kaart welke gebruikers wanneer gebruik willen maken van de tuin of er willen werken.

Denk ook na over hoe frequent iedereen in de tuin wil werken: elke dag, elke week, een keer per maand of af en toe?

In de fiches over eetbaar groen vind je meer informatie over de nodige tijdsinvestering voor elke vorm van eetbaar groen.

Waarom?

Sommige mensen willen groen in hun wijk voor verkoeling in een hittegolf of omdat ze bezorgd zijn om het klimaat. Anderen willen een productieve moestuin om groenten te kweken voor eigen gebruik.

Afhankelijk van de vraag die uit de buurt komt, zal je ontwerp er helemaal anders uitzien.

Stap 8: Evalueer het terrein

Evalueer of je een project op die locatie zinvol vindt. Hou rekening met de technische haalbaarheid en met de betrokken mensen in de buurt.

Vers geoogste bonen uit de moestuin

Stap 9: Vraag toestemmingen aan de eigenaar

Wil je een project uitvoeren op een terrein dat niet van jou is? Dan heb je de toestemming nodig van de eigenaar. Dat kan de stad, de huisvestingsmaatschappij, een projectontwikkelaar of een privé-eigenaar zijn.

Soms is een mailtje of een telefoontje al genoeg. Maar op openbare plaatsen kan het veel langer duren, soms zelfs maanden.

Stel met de eigenaar een overeenkomst op over het gebruik en wie waarvoor verantwoordelijk. Hou zeker bij een moestuin rekening met de seizoenen. Vraag bijvoorbeeld om de opzeg te geven vóór de start van een nieuw seizoen. Zo weet je of het de moeite is om dat jaar nog te starten of niet.

Bronnen

- ‘Een kleine eetbare tuin met vaste planten’, Madelon Oostwoud
- ‘Permacultuur. Van appelboom tot zeekool’, Velt vzw
- ‘Tuin smakelijk’, Vera Greutink
- <https://www.permacultuurnederland.org/>

Een net aangelegde buurttuin in volle grond met paden in hakselhout en compost om de kwaliteit van de grond te verbeteren.